

Din Ekonomi

Saneringstakten måste höjas.

Tips

- Hör med kommunen om det finns höga halter av markradon i området.
- Är huset byggt av lättbetong före 1980, kan det innehålla radonhaltigt material.
- Kontrollera alltid radonhalten med speciella dosor som kommunen vet var man kan få tag på.
- Länkar:
www.radonguiden.se
www.svenskradonforening.se
www.boverket.se

Ett sätt att minska radonhalten i bostäder är att installera kraftfulla fläktar som ökar luftomsättningen i huset.

Foto: Radea/Olof Holder

Skadliga radonhalter i över 300 000 hus

Över 300 000 svenska bostäder beräknas fortfarande ha skadligt höga halter av cancerframkallande radon, trots att det första radonarmet kom redan i slutet av 1970-talet. En radonmätning är gratis eller kostar några hundralappar.

Bo Westmar
bo.westmar@dn.se

• Regeringens mål är att alla bostäder ska klara det svenska gränsvärdet för radon, 200 becquerel per kvadratmeter, år 2020. Men bara hälften av landets cirka fyra miljoner bostäder är hittills kontrollerade.

För att nå målet skulle undersökningstakten behöva öka radikalt – från nuvarande 80 000–90 000 radonmätningar per år till drygt en kvarts miljon per år, enligt Svensk Radonförening. De bostäder som har för höga radonhalter behöver därefter saneras. Enligt Boverket rör det sig om cirka 325 000 bostäder.

Inte ens Boverket tror att det är möjligt att uppnå på drygt sju år. – Förmodligen kommer saneringstakten i flerbostadshus vara tillräcklig, men i småhus så skulle tempot behöva ökas rätt bra för att klara målet till 2020, säger Hans-Olof Karlsson Hjorth, energiexpert vid Boverket.

Branschorganisationen Svensk Radonförening varnar nu för att fördröjningen kan leda till 100 extra cancerfall per år.

– Kommunerna har ansvar för att radonmätningar genomförs. Vissa av dem är aktiva, andra gör ingenting – trots att det handlar om människors hälsa, säger Michael Lundgren, ordförande i Svensk Radonförening.

Dosor för att mäta radonhalten kan beställas via kommunen, och skickas efter ett par månader till ett laboratorium för analys. I en del kommuner är undersökningen gratis, i andra kostar den mellan 200 och 500 kronor. Den som bor i flerbostadshus bör i första hand

Fakta. Radon

Kan orsaka cancer

• Radon är en osynlig och luktfri radioaktiv gas, som finns överallt. När gasen sönderfaller bildas så kallade radondöttrar som fastnar i damm som vi andas in och som kan orsaka cancer. Enligt Strålskyddsmyndigheten kan 500 av de cirka 3500 årliga fallen av lungcancer i Sverige hänföras till radon, vanligtvis i kombination med rökning.

• När radonhalterna i bostäder blir skadligt höga beror det oftast på radon som tränger in från marken, ibland också på byggmaterial som "blåbetong". DN

vända sig till hyresvärd eller bostadsrättsföreningens styrelse för att få hjälp.

Om radonhalten ligger över gränsvärdet bör man tillkalla en expert för att få reda på var radonet kommer ifrån. Strålskyddsinstitutet har en förteckning över behöriga konsulter, och kommunen vet i regel också vart man ska vända sig.

– I villor handlar det vanligtvis om markradon, som man kan eliminera genom tätning och genom att suga ut med undertryck. Men det händer också att radonet finns i själva byggmaterialet – vanligtvis det som brukar kallas för blåbetong – och då får man ventilerat bort gasen, öka luftväxlingen, säger Michael Lundgren.

Kostnaden för att installera en "radonsug" ligger i regel mellan 30 000 och 40 000 kronor. Att öka luftväxlingen kan kosta allt från 20 000 till 150 000 kronor, beroende på förutsättningarna. Staten ger radonbidrag med hälften av kostnaden, dock maximalt 30 000 kronor.

Spara & Låna

Vinnare 30 dagar

Fondbolag	Fondnamn	Förändr. i %
FIM Fonder	China	11,12
SkandiaLink/1dag f	EastTurk	11,10
SEB	EC Turkiet	10,04
East Capital	Turkiet	10,04
Simplicity	Kina	8,27
SkandiaLink/1dag f	JPMChina	7,64
UBS	GrtChina B	7,58
SEB	JF China	7,57
Carnegie Fonder	Kina	7,54
Granit Fonder	Kina 130/3	7,47

Förlorare 30 dagar

Fondbolag	Fondnamn	Förändr. i %
Pictet	Biotech-R	-9,61
UBS	Biotech B	-8,07
Aktie-Ansvar	Graal Tren	-6,96
SEB	Biotech LU	-6,86
SEB	Biotech LA	-6,85
FIM Fonder	Russla SC	-6,41
DNB	Småb. Norg	-6,21
Tundra Fonder	Rysslandsf	-6,21
FIM Fonder	Ukraine	-6,19
Alfred Berg	Ryssland	-5,72

Lägsta elpriset

Lägenhet	Villa
Fast 1 år (3 000 kWh): Telinet Energi 90,10	Fast 1 år (20 000 kWh): Telinet Energi 83,64
Rörigt (3 000 kWh): Wallenstam NaturEnergi	Rörigt (20 000 kWh): Wallenstam NaturEnergi

88,83

Priset innehåller samtliga avgifter, energiskatt och moms. Det rörliga priset baseras på föregående månads medelspotpris. Elpriserna gäller för område tre. Betalstätt persfaktura. Kostnader för elnet ingår ej. Källa: elbörning.se

Bostadsräntor

Långivare	3 m	2 år	5 år	10 år
Danske Bolån	3,35	3,15	3,50	4,20
Handelsbanken	3,30	3,17	3,48	4,09
ICA Bolån	3,31	3,18	3,49	4,10
Ikano Bank	3,31	3,18	3,49	4,10
Lansförsäkringar	3,30	3,25	3,50	4,14
Nordea Hypotek	3,30	3,23	3,48	4,03*
Plus Bolån	3,31	3,18	3,49	4,10
SBAB	3,30	3,19	3,51	4,10
SEB Bolån	3,30	3,17	3,44	-
Skandibanken	3,30	3,17	3,44	-
Sveabank Bolån	3,33	3,23	3,45	4,09
Ålandsbanken Bolån	3,30	3,20	3,50	-

* = gäller för 8 års löptid

Resevalutor

Land	+/- i dag	Köp	Sälj	100-ger
Australien	0,009	6,69	7,41	13,49
Bulgarien	0,017	4,1	4,65	21,49
Danmark	0,005	1,11	1,22	83,25
Egypten	-0,003	1	1,21	82,56
Eurozonen	0,017	8,24	8,97	11,14
Hongkong	-0,002	0,8	0,92	108,5
Indien	0,001	0,11	0,14	737,46
Island	0,005	0,05	0,06	1808,32
Israel	0,007	1,57	1,86	53,64
Japan	-0,038	7,94	8,67	1152,75
Kanada	0,031	6,5	7,07	14,15
Kina	-0,003	0,99	1,14	87,9
Lettland	0,047	11,1	13,02	7,68
Litauen	0,011	2,3	2,63	38,05
Mexiko	0,003	0,48	0,56	177,21
Norge	0,004	1,11	1,21	82,46
Polen	0,01	1,97	2,22	44,95
Ryssland	0,001	0,18	0,23	426,62
Schweiz	0,015	6,82	7,39	13,52
Singapore	-0,002	5,19	5,82	17,18
Storbritan	-0,003	10,31	11,23	8,9
Sydafrika	0,008	0,71	0,83	120,58
Syd Korea	0,001	0,01	0,01	14925,37
Thailand	0,002	0,2	0,24	416,32
Tjeckien	0,001	0,32	0,36	274,73
Turkiet	3,45	4	4	24,99
Ungern	0,03	0,03	0,03	3058,1
USA	-0,023	6,35	6,98	14,32

MÖT VÅR MAN I BOSTON

Dra nytta av lokala kunskaper från investeringsexperter över hela världen. Träffa Edward Bousa på danskeininvest.se

Knowledge at work

Danske Invest